

possible imatge de Josep Pla

El veig de trasantó. Josep Pla? Un diumenge esvanívol, de clarors glaçades, al pic del mes de març, amb aplec de senyeres per les carrerades del passeig de Gràcia, sota la planxa de safir del cel. És gent que torna de la manifestació contra la L.O.A.P.A. És gent que torna, potser, de més lluny: de les pàgines de Josep Pla, en les quals ni manifestar-se ni no manifestar-se no té cap sentit, perquè l'existència del país hi adquireix la mateixa materialitat granítica i irrefutable del pedruscall amb què són bastits els casalots medievals de l'Empordanet. Els fets tal com són, la realitat tangible en l'espai físic: els mots a la plana en blanc, els conreus i els caminals i els masos en la geografia d'una contrada verdejant i millenària, amb llur de torxes feudals a recer dels carreus de les muralles.

No és aquí —en el seu hàbitat, quan el cotxe, avui, passa de llarg davant la mudesa incògnita del mas Pla— on jo he vist i veig, de trasantó, aquest home. No és tampoc ben bé a les escorrialles del pòsit verbal, el darrer reducte que tenim encara, i és més nostre que mai, quan la memòria esborradissa ha filtrat el solatge del record del que vam llegir un dia, i podem dir: això val, això compta, això, d'un autor, és ja una cosa que nosaltres som. Ni tan sols és aquí, al clos del baluard on, en prosa catalana, s'agermana amb Lluï i potser amb ningú més en vuit segles. No: el meu Josep Pla, el veig, de trasantó, al vestibul del Ritz, fa ben pocs anys, a frec de la riba extrema. (Ni la riba, ni extrema, ni potser tan sols a frec: Pla és el crític més sever, Pla no hauria aprovat aquests mots que no són estil invisible pouat en la parla diària. En això coneixem que Pla és un mestre: en el fet de sentir —amb tanta de nitidesa com quan, en un camp gairebé contrari, sabem què hauria aprovat o bé blasmat un Foix o un Carner— el pes constant i indefallent del gust verbal de Pla).

Mireu: el meu Josep Pla és aquí, de trasantó, en una raconada d'un saló del Ritz. Hi ha unes senyores, assegudes parlant: Pla duu una boina i, també assegut, a estones parloteja i a estones calla, lúcida i vívida, amb ulls espurnejants de pastor tartàric. Caminem, en Josep Maria Castellet i jo, per les clarors de filferada que descomparteixen les eines televisives, sota el foc

Una de les trobades, ja fa anys, amb en Camilo José Cela.

imprevist i sobtós dels llampecs instantanis de les càmeres fotogràfiques. Josep Pla és al fons, ben lluny de tot això. I ara en Josep Vergés i en Joan Teixidor em presenten Pla. No ens havíem vist mai, bé que, durant anys, setmanalment l'un llegís l'altre. Malgrat això, malgrat que fins i tot parla de mi a «Notes per a Sílvia», jo no estava segur que en Pla em recordés, associés el meu nom a les coses frèvols i esclarrissades que m'ha vagat d'arribar a ser capaç d'escriure. Ah, però en Josep Pla s'aixeca, amb vigoria, enèrgic en la flaqueza vulnerable de la senectut; en Josep Pla s'aixeca i em mira i m'assenyala amb el dit, i em diu —la veu ve de molt lluny, és tota trencadissa, però els mots, amb so

ofegat i somort, són precisos, són nítids—: «Vostè escriu un dietari...». Potser en fa l'elogi, potser no diu res més, o gairebé res més. L'autor del **Quadern gris**, l'autor del Dietari, de l'únic Dietari amb lletres capitals, m'ha dit que jo, precisament jo, escric un dietari.

PERE GIMFERRER